

OPETUSHALLITUS

LIIKUNTA-ALAN TUTKINNOT SUOMESSA 2011

www.oph.fi
www.edu.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Kalvo(t)

Liikunta-alan koulutus- ja tutkintokaavio

3

Ammatillinen peruskoulutus

4-5

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

6-12

Liikunnan ammattikorkeakoulututkinnot

13-17

Yliopistotutkinnot

18-20

Muuta liikunta-alan koulutusta

21

Koulutuksen järjestäjien yhteystietoja

22-24

LIIKUNTA-ALAN TUTKINTOON JOHTAVAT KOULUTUKSET JA TUTKINNOT

Korkeasteen koulutus

Yliopistot

Liikuntatieteiden maisteri
(laajuus 300 op, josta kandidaattiopinnot 180 op ja maisteriopinnot 120 op).
Jatkotutkinnot:
Liikuntatieteiden lisensiaatti
ja *tohtori*

Ammattikorkeakoulut

Liikunnanohjaaja (AMK) (210 op),
Bachelor of Sports
Studies (210 op)

Liikunnanohjaaja (ylempi
AMK) (90 op),
Master of Sports Studies (90 op)

Erikoisammattitutkinnot

- ❖ Liikuntapaikkamestarin erikoisammattitutkinto
- ❖ Valmentajan erikoisammattitutkinto

Ammattitutkinnot

- ❖ Liikunnan ammattitutkinto
- ❖ Liikuntapaikkojenhoitajan ammattitutkinto
- ❖ Valmentajan ammattitutkinto

Toisen asteen koulutus

Lukio

Ammatillinen peruskoulutus

Liikunnanohjauksen perustutkinto:
Liikuntaneuvoja (120 ov)

Muuta liikunta-alan koulutusta

Peruskoulu

AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

1/2

Liikunnanohjauksen perustutkinto: *Liikuntaneuvoja (120 ov)*

http://www.oph.fi/download/124248_Liikunnanohjaus.pdf

Liikunnanohjauksen perustutkintoon sisältyy 20 ov ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteiset opinnot), 90 ov ammatillisia tutkinnon osia ja 10 ov vapaasti valittavia tutkinnon osia.

Ammatillisista opinnoista vähintään 20 ov suoritetaan työssäoppimisena.

Tutkinnon suorittanut ohjaa liikuntaa erilaisille ja eri-ikäisille ryhmille, laatii tarvittaessa fyysistä toimintakykyä ja terveyttä edistäviä henkilökohtaisia liikuntaohjelmia sekä suunnittelee ja johtaa liikuntaan liittyviä projekteja. Hän voi työskennellä kunnan, liikelaitoksen tai yrityksen palveluksessa, liikunta- ja urheiluseuroissa, erilaisissa järjestöissä sekä lasten iltapäivätoiminnan ohjaajana.

Liikunnanohjauksen perustutkinto antaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden.

Liikunnanohjauksen perustutkinto on mahdollista suorittaa opetussuunnitelmaperusteisesti (ammatillisena peruskoulutuksena) tai näyttötutkintoina.

AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

2/2

Koulutuksen järjestäjiä:

- ❖ Kisakallion Urheiluopisto
- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Lapin Urheiluopisto
- ❖ Liikuntakeskus Pajulahti
- ❖ Norrvalla Folkhälsan Folkhögskola
(ruotsinkielinen opetus)
- ❖ Solvalla Idrottinstitut
(ruotsinkielinen opetus)
- ❖ Suomen Urheiluopisto
- ❖ Tanhuvaaran Urheiluopisto
- ❖ Varalan Urheiluopisto
- ❖ Vuokatin Urheiluopisto

Näyttötutkinnon järjestäjiä:

- ❖ Kisakallion Urheiluopisto
- ❖ Liikuntakeskus Pajulahti
- ❖ Varalan Urheiluopisto

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 1/7

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat lisäkoulutusta. Ne suoritetaan näyttötutkintoina. Ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuuksissa käytännön työelämässä. Useat oppilaitokset järjestävät näyttötutkintoihin valmistavaa koulutusta.

Liikunnan ammattitutkinto

http://www.oph.fi/download/111025_liikunta_ammattitutkinto.pdf

Tutkinnossa korostuvat yksilön ja erilaisuuden hyväksyminen ja kunnioittaminen, terveen itsetunnon kehittäminen sekä eettinen harkinta. Tutkinnon suorittaneen toiminnassa näkyvät vastuullisuus, sisäinen yrittäjäyys, turvallisuus sekä osaaminen ja itsensä jatkuva kehittäminen.

Suuntautumisvaihtoehdot

❖ Aikuisliikunta:

Osaamisalan suorittaneet voivat toimia liikunta- ja vapaa-ajan, sosiaali- ja terveysalan yhteisöissä ja yrityksissä, eri järjestöjen palveluksessa, erilaisissa aikuisliikuntaan liittyvissä projekteissa ja hankkeissa sekä itsenäisinä yrittäjinä.

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 2/7

❖ Lasten liikunta:

Osaamisalan suorittaneiden tyypillisiä työpaikkoja ovat päiväkodit ja muut päivähoidon toimipisteet, esimerkiksi leikkipuistot, koululaisten iltapäivätoiminnan yksiköt sekä urheiluseurat.

❖ Liikunta- ja ohjelmapalvelut:

Osaamisalan suorittanut voi työskennellä luonto- tai ulkoliikuntakeskuksissa, hiihtokeskuksissa ja vastaavissa organisaatioissa toisen palveluksessa, yrittäjänä tai itsenäisenä elinkeinonharjoittajana.

❖ Seuratoiminta:

Osaamisalan suorittanut voi työskennellä yksilö- ja joukkuelajien toiminnan johto-, suunnittelu- ja koulutus- sekä ohjaus- ja valmennustehtävissä liikunta- tai urheiluseuran palveluksessa, liikunta-alan yrittäjänä, lajiliitossa, järjestössä tai kunnassa.

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 3/7

Näyttötutkintojen järjestämissopimus seuraavilla:

- ❖ Eerikkilän Urheiluopisto
- ❖ Itä-Suomen Liikuntaopisto
- ❖ Kisakallion Urheiluopisto
- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Lapin Urheiluopisto
- ❖ Liikuntakeskus Pajulahti
- ❖ Suomen Urheiluopisto
- ❖ Tanhuvaaran Urheiluopisto
- ❖ Urheiluopisto Kisakeskus
- ❖ Varalan Urheiluopisto
- ❖ Vuokatin urheiluopisto

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 4/7

Liikuntapaikkojenhoitajan ammattitutkinto

http://www.oph.fi/download/111027_liikuntapaikkojenhoitaja_ammattitutkinto.pdf

Tutkinnossa korostuvat tiedolliset ja taidolliset valmiudet eri liikuntapaikkojen hoitotyön itsenäiseen toteuttamiseen. Tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä liikuntapaikkojen hoito-, järjestely-, neuvonta- ja kunnossapitotehtävissä.

Näyttötutkintojen järjestämissopimus seuraavilla:

- ❖ Itä-Suomen Liikuntaopisto
- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Lapin Urheiluopisto
- ❖ Suomen Urheiluopisto

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 5/7

Valmentajan ammattitutkinto

http://www.oph.fi/download/111151_valmentaja_ammattitutkinto.pdf

Valmentajan ammattitutkinto on tarkoitettu kansallisen tason kilpa- ja huippu-urheilun parissa työskenteleville yksilö- ja joukkuelajien valmentajille sekä valmennuksen suunnittelu- ja koulutustehtävissä toimiville. Tutkinnossa painottuvat vastuulliset vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot sekä valmennuksen menetelmien hallinta. Lisäksi tutkinto tähtää kokonaisvaltaisen osaamisen kehittämiseen valmennus- ja kilpailuprosessin eri vaiheissa.

Näyttötutkintojen järjestämissopimus seuraavilla:

- ❖ Eerikkilän Urheiluopisto
- ❖ Itä-Suomen Liikuntaopisto
- ❖ Kisakallion Urheiluopisto
- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Lapin Urheiluopisto
- ❖ Liikuntakeskus Pajulahti
- ❖ Suomen Urheiluopisto
- ❖ Tanhuvaaran Urheiluopisto
- ❖ Urheiluopisto Kisakeskus
- ❖ Varalan Urheiluopisto
- ❖ Vuokatin Urheiluopisto

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 6/7

Liikuntapaikkamestarin erikoisammattitutkinto

http://www.oph.fi/download/111026_liikuntapaikkamestari_erikoisammattitutkinto.pdf

Tutkinnon suorittaminen antaa valmiuksia johtaa liikuntapaikkojen kunnossapitoon, rakentamiseen ja markkinointiin liittyviä toimenpiteitä. Tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä esimies-, johtamis-, suunnittelu- ja markkinointitehtävissä liikuntapaikkojen rakentamis- ja kunnossapitotöissä.

Näyttötutkintojen järjestämissopimus seuraavilla:

- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Suomen Urheiluopisto

AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT 7/7

Valmentajan erikoisammattitutkinto

http://www.oph.fi/download/111152_valmentaja_erikoisammattitutkinto.pdf

Tutkinto on tarkoitettu kansallisen ja kansainvälisen tason vaativissa valmennustehtävissä toimiville. Tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä yksilö- ja joukkuelajien valmentajina sekä valmennuksen johto-, suunnittelu- ja koulutustehtävissä.

Näyttötutkintojen järjestämissopimus seuraavilla:

- ❖ Kuortaneen Urheiluopisto
- ❖ Lapin Urheiluopisto
- ❖ Liikuntakeskus Pajulahti
- ❖ Suomen Urheiluopisto

LIIKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

1/2

Liikunnanohjaaja (AMK) (210 op)

Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma, Utbildningsprogrammet för idrott on hälsopromotion

Koulutusohjelma tarjoaa opiskelijalle valmiudet työskennellä kuntien, liikuntajärjestöjen tai yksityisten liikunta- ja matkailuyritysten palveluksessa. Yleisimpiä työtehtäviä ovat johto-, hallinto- ja asiantuntijatehtävät, projektitehtävät tai valmentajana, kouluttajana ja ohjaajana toimiminen. Yhä useampi liikunnanohjaaja (AMK) työllistyy itsenäiseksi yrittäjäksi. Opinnoissa voi suuntautua mm. valmennukseen, liikuntamatkailuun, luontoliikuntaan, lasten ja nuorten liikuntaan, terveysliikuntaan tai soveltavaan liikuntaan. Eri ammattikorkeakouluissa suuntautumisopinnot poikkeavat jonkin verran toisistaan. Koulutus kestää kokopäiväopiskeluna 3-3,5 vuotta, joissakin ammattikorkeakouluissa tutkinto on mahdollista suorittaa myös monimuoto-opiskeluna työn ohella.

Koulutuksen järjestäjät:

- ❖ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu/Vierumäen yksikkö
- ❖ Kajaanin ammattikorkeakoulu
- ❖ Rovaniemen ammattikorkeakoulu
- ❖ Arcada (ruotsinkielinen koulutus)

Bachelor of Sports Studies (210 op)

Degree Programme in Sports and Leisure Management

Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmaa vastaava ohjelma on kokonaan englanninkielinen ja sen opiskelijat tulevat sekä Suomesta että ulkomailta. Koulutusohjelma valmentaa laaja-alaisesti liikunta-alan eri työtehtäviin kansainvälisessä toimintaympäristössä. Suuntautumisopinnot painottuvat valmennukseen. HAAGA-HELIA:n opiskelijat syventyvät joukkue- ja mailapeliin valmennukseen sekä Kajaanin ammattikorkeakoulussa joko lajivalmennukseen tai yksilöiden ja ryhmien elämäntapavalmennukseen.

Koulutuksen järjestäjät:

- ❖ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu/Vierumäen yksikkö
- ❖ Kajaanin ammattikorkeakoulu

LIIKUNNAN YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

1/3

Liikunnanohjaaja (ylempi AMK) (90 op)

Liikunnan ylempään ammattikorkeakoulututkinnon pääsyvaatimuksena on soveltuva korkeakoulututkinto sekä riittävä työkokemus tutkinnon suorittamisen jälkeen. Koulutus kestää 1,5 – 2 vuotta ja se järjestetään monimuoto-opiskeluna työn ohella. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto antaa yliopiston maisteritutkintoon rinnastettavan kelpoisuuden.

Liikunta-alan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma

Koulutusohjelma antaa valmiudet työskennellä liikunta- ja vapaa-aika-alan vaativissa johto-, kehittämis- ja asiantuntijatehtävissä sekä julkisella sektorilla, järjestöissä että yrityksissä.

Koulutuksen järjestäjä:

- ❖ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu/Vierumäen yksikkö

LIIKUNNAN YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

2/3

Liikunnanohjaaja (ylempi AMK) (90 op)

Terveyden edistämisen koulutusohjelma, Utbildningsprogrammet för hälsofrämjande

Koulutusohjelma syventää työelämässä tarvittavaa terveysliikunnan innovaatio-osaamista sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamis-, tutkimus- ja kehittämisosaamista. Koulutus toteutetaan terveys-, kuntoutus- ja liikunta-alan moniammatillisina opintoina.

Koulutuksen järjestäjät:

- ❖ Rovaniemen ammattikorkeakoulu
- ❖ Arcada (ruotsinkielinen koulutus)

LIIKUNNAN YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

3/3

Master of Sports Studies (90 op)

Degree Programme in Sport Development and Management

Koulutusohjelma antaa valmiudet työskennellä erityisesti kansainvälisessä toimintaympäristössä liikunta- ja vapaa-aika-alan vaativissa johto-, kehittämis- ja asiantuntijatehtävissä sekä julkisella sektorilla, järjestöissä että yrityksissä.

Koulutuksen järjestäjä:

- ❖ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu/Vierumäen yksikkö

YLIOPISTOTUTKINNOT

1/3

Yliopistollinen perustutkinto (300 op) muodostuu kandidaatin tutkinnosta 180 op ja maisterin tutkinnosta 120 op

---

Liikuntatieteiden maisteri (120 op)

Pääaineet

- ❖ Liikuntapedagogiikka (liikunnanopettajan kelpoisuus)
- ❖ Liikunnan yhteiskuntatieteet
- ❖ Biomekaniikka
- ❖ Liikuntafysiologia
- ❖ Valmennus- ja testausoppi

Koulutuksen järjestäjä:

- ❖ Jyväskylän yliopisto, Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta

YLIOPISTOTUTKINNOT

2/3

Liikuntatieteiden kandidaatti (180 op)

Kandidaatin tutkinto on alempi korkeakoulututkinto, jonka suorittamiseksi vaaditaan tiedekunnan yhteisten opintojen, pääaineen aineopintojen ja yhden sivuaineen perusopintojen suorittamista. Pääaineet samat kuin maisterin tutkinnossa.

YLIOPISTOTUTKINNOT

3/3

Liikunnan aineenopettajan pätevyys

Liikunnan aineenopettajan pätevyys (vähintään 60 op opinnot) oikeuttaa toimimaan liikunnan aineenopettajana peruskoulussa. Liikunnan sivuainekokonaisuuden suoritusoikeutta voivat hakea opettajan kelpoisuuden antavaan tutkintoon tähtäävät opiskelijat tai opettajan kelpoisuuden antaneen tutkinnon suorittaneet sekä Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan muiden pääaineiden kuin liikuntapedagogiikan pääaineopiskelijat. Opintokokonaisuuden tutkintovaatimuksista ja opiskelijavalinnasta vastaa Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta.

Koulutuksen järjestäjät:

- ❖ Jyväskylän yliopisto, liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta
- ❖ Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta (Turku ja Rauma)

MUUTA LIIKUNTA-ALAN KOULUTUSTA

Lisäksi monet koulutuksen järjestäjät, muun muassa valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset, järjestävät erilaisia liikunta-alan kursseja ja täydennyskoulutusta, jotka eivät johda viralliseen tutkintoon.

Esimerkkejä

- ❖ Liikunnanohjauksen peruskurssi (4 kk)
- ❖ Seikkailupedagogiikka
- ❖ Luontoliikunta
- ❖ Kunto- ja terveystoiminta
- ❖ Lasten liikunnan erityisopinnot
- ❖ Erityisliikunta

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN YHTEYSTIETOJA 1/3

Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset

❖	Eerikkilän Urheiluopisto	03-424 9900	www.eerikkila.fi
❖	Kisakallion Urheiluopisto	019-31 511	www.kisakallio.fi
❖	Kuortaneen Urheiluopisto	06-516 6111	www.kuortane.com
❖	Lapin Urheiluopisto	020-798 4200	www.santasport.fi
❖	Liikuntakeskus Pajulahti	03-885 511	www.pajulahti.com
❖	Solvalla Idrottsinstitut	09-867 8430	www.solvalla.fi
❖	Suomen Urheiluopisto	03-842 411	www.vierumaki.fi
❖	Tanhuvaaran Urheiluopisto	015-739 000	www.tanhuvaara.fi
❖	Urheiluopisto Kisakeskus	019-223 0300	www.kisakeskus.fi
❖	Varalan Urheiluopisto	03-263 1111	www.varala.fi
❖	Vuokatin Urheiluopisto	08-619 11	www.vuokattisport.fi

Urheiluopistojen Yhdistys ry:n verkkosivut: www.urheiluopistot.net

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN YHTEYSTIETOJA 2/3

Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

- ❖ Itä-Suomen Liikuntaopisto 013-267 5092 www.islo.fi
- ❖ Virpiniemen Liikuntaopisto 08-5614 200 www.virpiniemi.fi
- ❖ Norrvalla idrottsinstitut 09-315 000 www.folkhalsan.fi

Ammattikorkeakoulut

- ❖ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu/Vierumäen yksikkö
0400-230 407 www.haaga-helia.fi
- ❖ Kajaanin ammattikorkeakoulu
08-618 991 www.kajak.fi

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN YHTEYSTIETOJA 3/3

Ammattikorkeakoulut

- ❖ Rovaniemen Ammattikorkeakoulu
020-798 4000 www.ramk.fi
- ❖ Arcada
020-769 9699 www.arcada.fi

Yliopistot

- ❖ Jyväskylän yliopisto, liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta
014-260 2000 www.jyu.fi/sport/
- ❖ Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta
02-333 8803 www.edu.utu.fi